

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР

доц. Харченко М.О., студент гр. Емс-31/2с Гончаренко І.М.

У процесі розвитку та ускладнення структури суспільного виробництва операції злиття та поглинання стали невід'ємним компонентом корпоративної політики і найважливішим фактором розвитку продуктивних сил. Щорічно у світі здійснюється декілька тисяч операцій злиття та поглинання, причому їхня кількість постійно зростає і вони охоплюють все нові галузі і сфери економіки.

Проблематику корпоративної інтеграції та використання операцій злиття та поглинання активно досліджує багато вітчизняних та закордонних вчених, зокрема таких як: Гамільтон Дж., Гохан П., Деркач М.І., Євтушевський В.А., Руденко Ю.В., Рудик Н.Б. Більшість вчених значну увагу приділяють пошуку економічного ефекту від злиттів та поглинань. В той же час поза увагою залишаються питання первинних мотиваційних факторів як зовнішнього, так і внутрішнього походження. Наявність цих факторів і визначає актуальність наукових досліджень у даному секторі корпоративного управління.

Конкурентоздатність національної економіки визначається наявністю сектора потужних багатогалузевих або вертикально-інтегрованих структур, в рамках яких досягається концентрація промислового капіталу, інвестиційних ресурсів, наукомістких технологій. У період активізації в Україні процесів інтеграції як об'єктивного явища особливо актуальною стає проблема формування механізмів і моделей організування інтегрованих структур і розробка методики економічного оцінювання ефективності їх функціонування.

Старі, пострадянські моделі об'єднання підприємств практично вичерпали себе, а нові ще недостатньо розроблені. Визначення ефективності інтеграції капіталів поряд з оцінюванням економічної ефективності інтеграції підприємств у корпоративні об'єднання вимагає адаптації моделей до регіональних мезоекономічних чинників корпоративного розвитку.

Еволюційний розвиток інтеграційних структур в процесі трансформації економіки виливається в дії принципів спадковості, мінливості, природного відбору. Виникла потреба в координації спільних зусиль і потенціалів в цілях побудови ефективних схем управління та діяльності. Це й зумовило пошук дієвих механізмів розробки та впровадження ефективних форм інтеграції компаній провідними країнами світу та підприємствами – гігантами. Вони не просто зрозуміли неможливість продовження економічної діяльності без даних категорій, а й розробка окремих форм інтеграційних механізмів, які б стало можливим підлаштувати під кожне окреме підприємство залежно від виду його діяльності, сфери господарювання, місія та цілей співпраці, характеру господарських відносин між їх учасниками, ступеня самостійності вхідних в об'єднання підприємств.

Слід вважати, що реальні причини великого числа неефективних злиттів та поглинань, що не дають компаніям, які об'єднуються, великого економічного результату, знаходяться глибше – вони в не цілком правильному трактуванні реальних цілей корпорацій при здійсненні злиттів та поглинань.

Як теорія так і практика сучасного менеджменту приводить досить довгий перелік причин для пояснення інтеграції підприємств. Якщо ж проаналізувати світовий досвід і систематизувати його, можна виділити наступні основні передумови інтеграції підприємств: прагнення отримати і посилити синергетичний ефект; прагнення до підвищення якості управління та усунення деяких недоліків функціонування підприємств (знизити податкове навантаження, можливість диверсифікації виробництва та використання надлишкових ресурсів, прагнення підвищити політичну вагу керівництва

компанії та особисті мотиви менеджерів); мінімізація транс акційних витрат; забезпечення гарантованих умов поставок сировини і збуту продукції; підвищення технологічного рівня та підвищення завантаження основного виробничого обладнання; компенсація бізнес-ризиків

Інтеграційні процеси в організаціях є однією з тенденцій сучасного розвитку , багато в чому визначають співвідношення конкурентних сил на ринку, а отже, і конкурентоспроможності його об'єктів. Виходячи з цього, інтеграція повинна бути результативною і приводити до нового рівня розвитку організації, особливо якщо це стосується стратегічно значущих галузей економіки країни, таких як металургійна промисловість, хімічна промисловість, машинобудівний комплекс, суднобудування, авіабудування тощо , в інтеграційних процесах яких держава є основною рушійною силою і визначає форми реалізації інтеграції .

Але нажаль, кожен з відомих сучасній науці методів оцінки синергетичної ефективності дає суб'єктивну оцінку , що відповідає вимогам окремих учасників процесу інтеграції. Завданням сучасних науковців та науково-дослідних інститутів даної сфери є пошук такого методу оцінки ефективності, що дозволяв би оцінювати стратегічну ефективність, тобто оцінити довгострокове рішення про інтеграцію, а крім того використовуваний метод повинен бути настільки універсальним, аби міг відповідати критеріям ефективності всіх учасників процесу інтеграції, а також даний метод має бути націлений на використання його в умовах невизначеності і ризику, тобто в умовах реального ринку сьогодні.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 54-55.